

צאת השבת	הדה"נ	בני ברק
8:36	7:02	
8:38	6:47	י-ם
8:37	6:55	אלעד
8:38	6:46	ביתר
8:37	7:03	ק"ג

נדברה נא

בס"ד | יו"ל ע"י קהל עדת חסידי נדבורנה בארה"ק | קרית נדבורנה

באור פני מלך

פנינים יקרים ואמרות טהורות, מלוקטים מדב"ק של כ"ק אדמו"ר הקוה"ט זיע"א

ככל שמכיר האדם יותר בטובת הקב"ה עמו, כך גדלה חובתו לגמול כביכול עמו ית' טובה תחת טובה

ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר, ה' אלוקים אתה החלות להראות את עבדך את גדלך ואת ידך החזקה וגו'. (ג', כ"ג כ"ד)

ובמדרש (דבר' ב, ח) "אתה החילות, אמר רבי ראובן, אמר משה לפני הקב"ה למה את עושה לי כך אתה התחלת לבוא אצלי, מנין, שנאמר 'וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה' וכו'".

נראה לבאר הרמז בדברי המדרש, דהנה נודע אשר האדם מחויב להודות להבוי"ש ולהכיר טובה על כל החסד אשר הפליא לעשות עמו, וככל שתגדל ותרבה טובת הקב"ה לאדם כך תתרבה חובת האדם בהכרת הטוב. וכמבואר בחובת הלבבות (שער עבודת האלקים, פרק ו) דככל אשר יוסיף הבורא טובות לאדם, עליו להוסיף תמורתן בעבודת ה'.

ומשה רבינו ע"ה אשר זכה להיות שלוחא דרחמנא להוציא את בני ישראל ממצרים, והוא זה אשר קיבל את התורה מהקב"ה, וזכה להתגלויות עצומות מתוך מדרגות נשגבות כדכתיב (במדבר יב, ח) "פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות וגו'", שלא זכה להם אחר זולתו, הרגיש בעצמו מתוך הכרת הטוב, חובה רבה לעשות מה שביכולתו למען כבוד שמו ית', ובכך ליתן תודה על כל הטובות העצומות שזכה להם בהפלגה יתירה. ובגין הרגשה זו ביקש להיכנס לארץ ישראל כי היה יודע שבאם יכנס לארץ ישראל יבנה הוא את ביהמ"ק, והשונאים לא יוכלו לשלוט במעשה ידיו ולהחריבו, ועל ידי שביהמ"ק יעמוד על מכונו ובני ישראל לא יגלו מעל ארצם, לא תהא עבודת הקרבנות בטלה, וכאשר בני ישראל יתמידו בעבודת הקודש שבביהמ"ק באמת ובלבב שלם, יחישו את תיקון העולם במלכות ש-ד-י. ותיקון העולם הרי הוא גילוי כבודו וקדושתו יתברך בעולם, שזה תכלית כל הבריאה.

ומתוך כוונה זו שחישב בדעתו, שע"י כניסתו לארץ יתרבה כבוד שמים, עמד להתפלל ולבקש על כך מהקב"ה שיניחנו להיכנס לארץ, כי הייתה שאיפתו טהורה לזכות לגמול בזה להקב"ה כביכול תמורת הטובות הגדולות שעשה עמו.

זהו שאמר 'ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר', פ"י שכל תחנוניו היו 'אל ה'', רק למען כבוד

שמו יתברך, ועל כך הייתה בקשתו, בעבור ה'עת ההיא' רמז לזמן התיקון השלם, אשר כמבואר זאת הייתה כוונתו, שע"י שיכנס לארץ יוחש התיקון השלם ויתגלה כבוד שמו ית' בעולם. והמשיך בדבריו ליתן טעם מפני מה הוא מכניס עצמו לענין זה ואמר 'אתה החלות להראות עבדך את גדלך ואת ידך החזקה', היינו שהקב"ה הראהו בהתגלות היותר גדולה את גדלו ואת ידו החזקה, באותם גילויי שכניה עצומים להם זכה משה ולא אחר זולתו. ואשר על כן הרגיש חובה בעצמו להכיר טובה להבוי"ש ולעול בכל כוחו למען התגלות כבודו בעולם באופן היותר נעלה.

וממנו ניקה, שזאת צריכה להיות המטרה העומדת בראש מעייניו של כל אחד ואחד, לקרב את הגאולה השלימה ולאקמא שכינתא מעפרא, וכנודע אשר לכל אחד מישראל יש חלק מסוים בבנין בית המקדש, המוטל עליו לבנותו ולהשלימו ע"י מעשיו הטובים, וכאשר זאת תהא המטרה של כל אחד, להשלים חלקו בבנין ביהמ"ק, נזכה במהרה בימינו לבנין בית מקדשנו ותפארתנו.

שבת קודש הדין שקורין בה עשרת הדברות, הוי בבחינת קבלת התורה. ובכן יהי רצון מלפני השי"ת שנזכה לקבל את התורה עם כל האורות שנגלו במעמד הר סיני, ונזכה אף אנו כהיום לבחינה של 'פסקה זוהמתם' כשם שזכו לזה בני ישראל במתן תורה, וע"י פסיקת הזוהמא ודאי זוכים ל'דעת', ו'דעת זה סדר טהרות' (שבת לא.).

ובכן יעזרנו השי"ת ויחנונו בדעת, כמו שאנו מבקשים בתפילתנו 'אתה חונן לאדם דעת', וכאמור, על ידי הדעת אפשר לזכות לתורה, אשר לזה נסמכה ברכת 'השיבנו אבינו לתורתך' לברכת הדעת. וכהמשך לזה זוכים לקרבנו מלכנו לעבודתך והחזירנו בתשובה שלימה לפניך, וכאשר זוכים לתשובה זוכים ממילא לסליחה ומחילה כבקשתנו בברכת סלה נא, כי הרי בשביל 'יחיד שעשה תשובה מוחלין לו ולכל העולם' (יומא פו), ואם כן כל שכן שכאשר כלל ישראל ישובו בתשובה, בוודאי יזכו לסליחה מחילה וכפרה.

זה ינחמנו

נחמו נחמו עמי יאמר אלוקים. הקב"ה בכבודו ובעצמו יופיע לנחם את עמו ישראל בעת הגאולה הקרובה, ואז יימלא שחוק פינו ונתנחם בכפליים.

בספה"ק קדושת לוי מבאר מה טעם נכתב 'נחמו נחמו' בכפל לשון, "כי בעת שינחם השם יתברך במהרה בימינו אותנו, יזכור לנו כל הצרות שעברו עלינו, כדי שיהיה נחמה בכפליים". לא רק על החורבן והגלות הכללית ינחמנו, אלא על כל הצרות שפקדונו, כל אדם ומועקתו, כל אחד וחבילתו. על הכל נתנחם בכפל כפליים, ולפתע נבין הכל.

כדאי לזכור תמיד, בכל צרה שפוקדת חלילה, בכל יום קשה, כל ניסיון או מצוקה שמתעוררת, שהנה מגיע היום שהקב"ה בעצמו יבוא אלינו, ויוציא לנו את הניסיון הזה מבית גניזו, וינחם. כי אם השי"ת יודע להכות, ודאי שהוא יודע לנחם, וכמה מתוקים יהיו הניחומים של השי"ת... אז, כשיבוא השי"ת וירעיף על ראשינו טל של תחייה, כטל חרמון שיורד על הררי ציון, ניזכר באותם ימי סגריר שפקדו אותנו בצוק העתים, ומתוך הצער הזה יצמח עונג אמיתי של שעשועים וקרבת אלוקים. וכך, ככל שהיו לאדם ח"ו יותר צרות ומכאובים, כך יגדלו יותר תנחומיו ויזכה להתענג יותר ויותר משפע הפיוסים.

זהו "נחמו נחמו עמי", נחמה בכפלים, ואז נעמוד ונשבח ונהלל ונשיר שירה חדשה על כל צרה וצרה שהייתה. וכשיבוא השי"ת ויזכיר עוד צרה וינחם אותנו שוב, תצא נפשנו מגדרה בעוד שיר הלל ותשבחות. ואז נבין את החסד הנורא של "כי לקתה מיד ה' כפליים בכל חטאותיה", למה ללקות בכפלים? כדי שתהיה נחמה בכפלים!

ובאמת, דיה ידיעה זו בלבד כדי להמציא ניחומים כבר עתה, עוד בטרם זכינו לנחמה הגדולה. אדם שיעמיד לנגד עיניו בשעת לחץ ומצוק, כי הנה עבור עגמת נפש זו הפוקדת אותו כעת, הוא עתיד להתנחם בכפלים, יש בידיעה זו בלבד כדי לחזקו ולעודד את רוחו, ולעוררו לקבל באהבה את רצון הבורא.

ובכך פירשו צדיקים "ברוב שרעפי בקרבי, תנחומיך ישעשעו נפשי", כשבאים בלבי כל מיני מחשבות של צער ותוגה, אני נזכר בתנחומים שלך שלעתיד, ובכך משתעשעת נפשי. יודע אני בנפשי שכעומק הצער כן עומק הנחמה בכפלים, אז אני משתעשע בתנחומים ונסו יגון ואנחה.

וכגון זה היה כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע אומר "כי ניחם ה' ציון, ניחם כל חורבותיה", כאשר ינחם השי"ת את ציון ויקומם את חורבותיה, אז ינחם אף את 'כל חורבותיה' - כל החורבנות והמכאובים שבלב כל אחד בפרטות, אף אותם לא ישכח בעת הנחמה, וימציא לכל אדם נחמה גדולה ומתוקה, כפליים משנות הרעה, ואז יניחם.

דברי אלוקים חיים

אמרות קודש ופנינים יקרים, מלוקטים ממשנתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א

סגולה גדולה להצלחה בקיום התורה, שיקבל כל אחד על עצמו מצווה אחת שאותה יקיים בכל לב ונפש עד כדי מסירות נפש

פרשה זו אנו קורין בה מעמד קבלת התורה ועשרת הדברות, והציווי לזכור תמיד כל ימי חיינו את המעמד הנורא והנשגב הזה, כמו שכתוב **"רק השמר לך ושמור נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך וגו' יום אשר עמדת לפני ה' אלוקיך בחורב"** (ד', ט"ו).

והנה במעמד קבלת התורה מצינו מעלה נפלאה שנאמרה בשבחן של ישראל, כמו שכתוב (בפרשת יתרו) **"ויענו כל העם יחדיו"**, אמירתן הייתה 'יחדיו' ממש, לא בד בבד אלא כולם כאחד ממש. ויש להתבונן בשבח זה, מהי המעלה והחשיבות בכך שהגידו תשובתם בבת אחת פה אחד, ומה בא ללמדנו.

ונראה לומר, דהנה בתורה איכא תרי"ג מצוות, והם מתחלקים לפי אנשים וזמנים וכדו', ע"ד משל יש מצוות השייכים לכהנים גרידא וכן מצוות המיוחדות ללויים, יש מצוות בהם מצווים רק ישראלים וכן על זה הדרך. נמצא שאין לך אדם משיראל היכול לקיים בעצמו בפועל ממש את כל המצוות כולם, כי מה שמצווה הוא, אין מצווה חבירו, ומה שחבירו מצווה בהן - הוא אינו מצווה בו. מלבד אלו ישנם אף מצוות התלויות באופנים שונים, כגון מצוות של לקט שכחה ופאה, או ברית מילה ופדיון הבן, אותם יכול לקיים רק מי שנתברך בשדה וזכרם או נולדו לו בנים, הכלל, אין ביד כל אדם לקיים כל המצוות כולם בגופו ובעצמו. אך ישראל קדושים הרי רצו לקיים בכל מאודם כל מצוות הבורא כולם בלי יוצא מן הכלל, לזה השיתו עצה נפלאה ונתאחדו כולם באחדות גמורה והרי הם כשותפים לכל דבריהם, שכל מה שיעשה אחד מהם זכה בו אף חבירו מדין שותפות ויש לו חלק בזה. נמצא אפוא שכאשר בני ישראל מאוחדים באחדות שלימה הם זוכים לקיים כל התרי"ג מצוות, ע"י שמשלימים חלקי התורה שלא נצטוו בהם במעשי - חבריהם המצווים ועושים. וזו הייתה אפוא עניין אחדותם קודם קבלת התורה שנקטו בה כהכנה מעליא לקראת קבלת וקיום כל המצוות, ובזה הראו גודל תשוקתם ורצונם לקיים כל התורה בשלימות. רצון גדול ויקר כזה נחשב להם תיכף למעשה, וכבר העלה עליהם הכתוב כאילו התחילו לקיים ולשמור מצוות הבורא ית'.

וזהו שאמרו רז"ל לעניין קבלת עול תורה שכל ההתחלות קשות, יש לומר שזו היא ההתחלה והחלק הקשה, להיות באחדות גמורה עם כל אחד מישראל, ואם זוכים לכך אנו מובטחים ש'מכאן ואילך יערב' ונזכה לקיים כראוי.

וכתבו תלמידי הבעש"ט הק' להורות דרך בעבודה, שיקבל כל אחד על עצמו לקיים מצוה אחת בשלימות ובמסירות ובה ישקיע כל כוחו לקיימה בהידור, ובזכות מצוה זו תעמוד לו סיעתא מן שמיא לשמור לקיים ולעשות כל מצוות השם, כי ע"י שמרגיל עצמו לעבוד את בוראו בדרגה של מסירות נפש, אפי' במצווה אחת בלבד, כבר עומד לו כוח זה אף לשאר מצוות לקיים אף אותם במסירות נפש. ואפשר שזהו שקיבלו על עצמם כל ישראל באותה שעה את עניין ה'יחדיו היינו האחדות וקיום מצוות 'ואהבת לרעך כמוך' במסירות נפש, וכוח זה עמד להם לקבל את התורה בתכלית המדרגה.

והכוונה במהות קיום מצוה במסירות נפש, אין משמעותה רק זו בלבד שיהא מוכן ומזומן להיעקד ע"ג המזבח בעבור קיום מצוה זו, אלא לא זו אף זו - שיבטל את כל רצונותיו כדי לקיים רצון הבוית"ש, כי תיבת "נפש" רומז לרצון (כמו "אם יש את נפשכם" - בראשית כ"ג ח') וממילא "מסירות נפש" הוא שיבטל כל רצון שיש לו בכדי לקיים רצון הבוית"ש ומצוותיו, כגון בעת עסקו בלימוד התורה ילמד ברציפות בביטול שאר רצונותיו הגשמיים, או כאשר מעיין בלימודו יעמיק ביותר ובזה הוא מבטל רצונו ומשעבדו לצורך לימוד התורה.

וכאשר יקבל אדם על עצמו לקיים מצוה אחת בשלימות, אפשר שמתחילה יקשה בעיניו, אבל מכאן ואילך יערב לכם, ונזכה לקיים כראוי את כל מצוות התורה ולהיות קרובים את הש"ת כל ימי חיינו.

תורת אבות

אמרות טהורות מצדיקי הדורות על פרשת השבוע

תפילה קודם התפילה

ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר. (ג' כ"ג)

לכאורה תיבת לאמר מיותר, כי בשלמא בכל פעם שהקב"ה אומר למשה 'לאמר', הרי הכוונה שיאמר הדבר לישראל, אך כאן שדיבר משה לפני ה', מהו לאמר.

ונראה, דבגמרא ברכות (ט ע"ב) מסקינן דאדני" שפתי תפתח, לא הוי הפסק בין גאולה לתפילה אפילו בשחרית, דכיון דתקינו ליה רבנן - כתפלה אריכתא דמיא. דלכאורה הוה ליה למימר תקינו רבנן לתפילה, אלא על כרחך דלא היה בכלל תקוני התפלה דמאנשי כנסת הגדולה, ובתר הכי דתקינו ליה הוי ליה כתפלה אריכתא. הטעם הוא, דאדני" שפתי, הוא שנוכל להתפלל בזמן התנאים והקודמים להם לא היו צריכין להתפלל על זה, כי בוודאי היה תפלתם זכה, ואחר כך שנתמעטו הלבבות ברבות הימים הוצרכו לקבוע תפלה עד שתאה תפילתנו זכה. ונמצא יש לנו ב' בחינות בתפלה: א', התפלה עצמה. והב', התפלה שיהיה יכול להתפלל.

ומשה רבינו עליו השלום בודאי היה תפלתו תמיד בבחינה העליונה שבמדריגת התפלה, ותמיד היה תפלתו שגורה בפיו ומקובל, אבל עתה דחזינו דלא נתקבלה תפלתו, בודאי ממילא לא היה תפלתו שגורה בפיו והוצרך להתפלל שיוכל לבקש מן השם יתברך תפילתו ליכנס לארץ ישראל ושאל ממנו מענה לשון. לזאת ואתחנן אל ה' 'בעת ההוא' דוקא. 'לאמר', שיוכל לאמר דברי תפלה כהוגן, מה שאין כן תמיד לא היה צריך לזה.

(קדושת לוי)

הוי רץ למשנה

עיין בנושא שבועי מתוך הלימוד היומי במסגרת "משנת הקהילה"

פרשת ואתחנן 11 מסכת מועד קטן בג - כונו מלאכתן

פיתוח ועריכת תמונות, למניעת קיפוח פרנסה

הניסיון בו עומד ש'ייקה' צלם החתונות אינו קל. הביקוש לאיכות צילומי ומקצוענות, הביאוהו לעומס אירועים לפני החג. ונאלץ להשקיע לקוחות זועמים, בהבטחה שמיד לאחר החג יקבלו אלבום תמונות מהודר. מתוך מחשבה ש'חול המועד' 'יוקדש' לפיתוח הצילומים ועריכת התמונות...

'מלאכת דָּבָר הַאֲבֹד' מותרת בחול המועד, וכך שינוי (מ"ק ב/ג) **'שולח'** [מעלה] **פְּשָׁטוֹ מִן הַמְּשֻׁרָה** (ברכינה להשריית ועיבוד גבעולי פשתן לאריגה), **בְּשָׂבִיל שְׂלֵא תֵאבֹד** (הפשתן והתירק, משהות ממושכת במים). ובתנאי שה'דבר האבד' אירע בלי תיזמון מראש, וכלשון חכמים **'וּבְלִבְדָּ שְׂלֵא יִכְּוֹן אֶת מְלַאכְתּוֹ בְּמוֹעֵד'**.

והיות שזמן ה'מועד' בעיקרו פנוי, ועלול האדם בתכנון מוקדם לצמצם מלאכתו סמוך למועד, ולפרוץ בקדושת המועדות, הפירו חז"ל עצתו בהטלת קנס: **'זְכוּל'** [המלאכות המותרות]. **אם יִכְּוֹן** [עושי המלאכה, שתיעשה] **מְלַאכְתּוֹ בְּמוֹעֵד, יֵאבֹד'**.

ג' דרוגת קנס מצינו בקדמונים (ראה תו"ט ומלא"ש): **א.** גאונים - איסור התעסקות במלאכה במועד, אפילו ש'יאבדו' (ב-ב"ת צ"ח), ממילא. אולם לא מאבדין בידיים. ובצאת המועד רשאי להתעסק בה. **ב.** רמב"ם - איבוד הממון, אפילו עבר ועשה, בית דין 'יאבדו' (ב-ב"ת ש"ן) בידיים, ומפקירין אותה לכל. **ג.** רש"י - איסור הנאה מהמלאכה, [שעשאוה כ'חפצא דאיסורא' לעולם], והיא השיטה המחמירה.

להלכה פסק הש"ע (או"ח תקלח/ו) כהרמב"ם, שמאבדין בידיים. אולם אחר החג, טרם זכה בה אחר, רשאי ה'עבריין' להתעסק בה (משנ"ב תקלח/ז).

וכל זה באדם פרטי שעוסק במלאכתו שלו. ברם העוסק במלאכת הזולת, והפועל ביזמתו (ללא ידיעת הבעלים) שייח העבודה ל'מועד'. הגם שאת עצם המלאכה (ה'חפצא') אי אפשר לאבד, כי בעליה לא חטא. אולם הפועל (ה'גברא') מוטל בנידוי וסופג מלקות. (רמ"א תקלח/ו).

ויש להבין: מדוע להקצין עד נידוי ומלקות, ולא די שיאבד שכר עבודתו!?

ואכן, דעת המשנ"ב (תקלח/ח) שמאבד שכרו, ודיו. ורק כשגבה שכרו ואכלו, אזי מוטל לנידוי ומלקות, כדי שישבי 'דמי השכירות' לבית הדין שיאבדוהו (בדק הבית' שם). ויתכן גם להביאו ל'קבלה' בלב ישוב לכסלו כל ימיו (עיין אליה רבה/זוטא, תקלח/ו).

מחדש הגר"ש אלישיב ז"ל (קב ונקי' ב/קטט) שאיבוד מעות השכירות הוא דוקא ב'קבלן' ששכרו על התוצר המוגמר, ולא ב'שכיר' ששכרו נמדד בשעות עבודה. וטעמו: הפסיקה לאבד השכר היא מחודשת, ולא נזכרת בחז"ל, ו'קבו דלא להוסיף עלה', ודיינו לאבד שכר ה'קבלן' שדומה לאיבוד המלאכה עצמה, ד"מה לי הן מה לי דְּמִיָּהוּ". ולא ב'שכיר' ששכרו עבור הזמן והפעולה בלבד, עיי"ש.

והנה שְׂכָר 'צָלָם', מורכב גם מדמי פעולה שהן שעות העבודה בעת האירוע, וגם בתשלום על המוצר, התמונות המעובדות. ובדיני 'חושן משפט' (אונאה, ביטול חוזה, ועוד), התחבטו הפוסקים אם מוגדר 'קבלן' כי שכרו מותנה בקבלת המוצר המוגמר. או מוגדר כ'שכיר' כי משועבד לעבוד בזמן האירוע, ובפרט שבחישוב השכר כלול מספר שעות הצילום (ראה 'משפט הפועלים', א-ז/ט).

ולעניינו, ש'ייקה' ה'צָלָם' שכיון מלאכתו ל'מועד', האם ייאבד שכרו כלי כ'קבלן', שבהעדר התמונות לא יקבל שכר מאומה. או יפסיד רק שכר חלקי, כי באמת שכרו מורכב גם משעות עבודה, וצ"ב.

שונה הלכות

מדור לשינוני הלכות ופסקי דינים

הלכות 'בין הזמנים'

סעי' ה' ומשנ"ב ס"ק י"א).

י"ב. כשמפוזרים בתפילתם אם רואים ושומעים זה את זה מצטרפים למניין (שו"ת מנח"י ח"ב סי' מ"ד).

י"ג. יש להקפיד ליטול ידיו קודם התפילה [וזריזות מיוחדת נדרשת לכך כשמתפללים ב'מקום לא מקום' באמצע נסיעות וכדו'] ואם אין ברשותו מים יגב ידיו בכל דבר המנקה [וי"א שאם ברשותו מגבונים לחים יש להעדיפם שהם עדיפים משאר דברים המנקים] (שו"ע סי' צ"ב ס"ה).

'הכל' יפה ל'בשמים'

י"ד. הנכנס לשדה וגינה שמגדלים בהם עצים לריח טוב [כגון פרחי 'סמין'], מברך 'בורא עצי בשמים' וכשאינו עץ מברך 'על עשבי בשמים' (שו"ע סי' רס"ז).

ט"ו. פרחים המיועדים לנוי ולא לריח אף שמפיצים ריח לא יברך עליהם אלא אם נטלו בידו או מקרב עצמו לפרח [ורוב השדות בארץ ישראל בזמנינו נטועים פרחים בעיקר לנוי ולא לריח].

ט"ז. כשמתפקק אם יש לברך 'עצי בשמים' או 'עשבי בשמים' יברך על עשבי בשמים (שו"ע סי' רס"ז סעי' ב).

'בתי אריזה'

י"ז. המבקר בבתי אריזה, ונתנו לו פירות לאכילה, חייב להפריש מהם תרומות ומעשרות [ואפי' אכילת ארעי מהם אסורה משום שהיה בהם 'גמר מלאכה'].

בא ישראל דרך האתרים (בראשית כ"א א')

י"ח. מוזיאונים שהם בבעלות גופים נוצריים, אם התשלום בכניסה לאתר מגיע לידי בעלי הכנסיה, אסור להיכנס למקומות אלו (שו"ע יור"ד סי' קמ"ג סעי' ה' ו').

י"ט. אסור להיכנס לאתרים ללא רשות בלי תשלום, גם למקומות אשר בבעלות 'רשות שמורות הטבע' [מנוחת אמת - כיון שהם חיזוק וסידרו את המקום].

לא לטעות בלוחות

א. יש לשים לב בימים אלו ש'לילה כיום יאיר', שלא יפסיד מצות עשה של קריאת-שמע בזמנה, שעל איחורו אמרו חז"ל (הגיהג'ה ט): שהינו בכלל 'מעוות לא יוכל לתקון' [ומה שמפרסמים בלוחות 'סוף זמן קריאת שמע' הינו רק שלכתחילה יקרא לפני זמן זה, אך גם אם איחר מעט זמן זה עדיין יכול לקיים מצוות קריאת שמע בזמנה עד בערך 15 דק' לאחר הזמן המפורסם בלוח, משום שלוחות אלו מחשבים ש'עלות השחר' הינו 90 דקות קודם נגן-החמה, אבל להלכה נפסק שזמן עלות השחר הינו 72 דק' קודם נגן-החמה וממילא סוף זמן קריאת שמע מאוחר יותר].

ב. אם כבר עלה עמוד השחר ועדיין לא הגיע זמן קריאת שמע, נחלקו הפוסקים האם מותר ללכת לישון ולהסתמך על כך שיקום לפני סוף זמן קריאת שמע [דעת הגר"א שאסור ללכת לישון לפני שיקרא קריאת שמע בזמנה, כשם שבכל מצוה עוברת אסור לישון סמוך לזמן קיום המצווה, אמנם דעת החו"א שרק מצוות שמקיימים בערב בזמן שדרך בני-אדם לישון לילה שלם אסור חז"ל להירדם לפני שיקיים את המצווה].

ג. לכתחילה יש לגמור את כל קריאת שמע קודם שיעבור סוף זמן קריאת שמע, ולא יסמוך על כך שמתחיל בזמן ומסיים לאחר הזמן [וראו שיהיה בידו לוח עם זמני היום לפי המקום בו הוא נופש או יברר מראש מתי סוף זמן קריאת שמע במקום].

'לא תעשו כדמות שמשי המשמשים לפני במרום' (ע"ז י"ח)

ד. אין לצלם את השמש בשעת הזריחה והשקיעה [והוא הדין במשך כל שעות היום אלא שבמצאות כמעט ולא שייך לצלם את השמש באמצע היום] אבל מותר לצלם את אור הזריחה מעט לפני הזריחה וכן את אור השקיעה אחר שהשמש שקעה (שו"ע יור"ד סי' קמ"א ס"ב).

ה. יש להימנע מלצלם את חברו אם מסרב לכך (שו"ת משנה הלכות ח"ז סי' ק"ד).

לא ידמה לכלב!

ו. 'האוכל בשוק הרי זה דומה לכלב ו"א שפסול לעדות' (קידושין מב: וכן נפסק בשו"ע ח"מ סי' ל"ד סעי' ח' שנפסל לעדות) לפיכך אין לאכול ברשות הרבים ובמקומות שאין דרך בני אדם לאכול שם, אמנם בגנים ובאגמים במקומות המיועדים לאכילה יש מקום להקל (מנוחת אמת).

ז. לא יאכל או ישתה בעמידה או בדרך הליכה, אלא יישב וישתה (רמב"ם הלכות דעות פרק ד' ה"ג א"ר סי' ק"ע סק"כ).

ח. כוס ששתה בו לא יתן לחברו לשתות ממנו אלא אם כן יקנה מקום השתיה או שישפוך מעט מהמים במקום ששתה מהכוס (שו"ע סי' ק"ע סט"ו).

ט. לכתחילה לא יניח אוכלים ומשקים תחת כסאות הרכב, משום שאם ירדם היושב על הכסא יש האוסרים לאכול את המאכלים משום ששורה עליהם רוח רעה (שו"ע יור"ד סי' קט"ז ס"ח - לענין רוח רעה תחת המטה) אך בדיעבד גם אם המאכלים היו תחת המושב כשישן, יש להתיר במקרה זה את אכילת המאכלים [כשנסע הגר"ח גריינמן זצ"ל עם משפחתו למירון הזהיר את יושבי האוטובוס שלא יירדמו במהלך הנסיעה כדי שלא יישרה רוח רעה על המאכלים שנמצאים בתא המטען].

'ולא היו מים לעדה'

י. ההולכים 'לתור את הארץ' במסלולי הליכה במקומות שאין בהם ישוב אדם, יקפידו לא להשאיר בקבוק פתוח ללא השגחה, ואם שכח והשאיר בקבוק פתוח ללא השגחה, לא ישתה ממנו, אף שבזמנינו לא מקפידים לשתות מים שהיו מגולים, הינו משום שבמקום ישוב אין נחשים מצויים, אבל במסלולים בשדות ומקומות שאינם מיושבים יש להקפיד בכך (שו"ע - עיין ב"ח יור"ד סי' קט"ז ופר"ח שם).

'זאתפלל בדת כראוי וכנכון'

יא. קבוצה הנמצאת בדרך וצריכים להתפלל, לכתחילה יתפללו במקום המוקף מחיצות, ואם אין באפשרותם למצוא מקום מוקף מחיצות לפחות יתפללו בין אילנות (שו"ע סי' צ')

נדבורנה

קול צהלה ורנה שפתינו אז תרננה

בהדרת כבוד ובחזויותא דליבא נביע ברכות נאמנות קדם אבינו ורעינו עטרת ראשנו ונזר תפארתנו

נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לרגל השמחה השרויה במעון הקודש עם הולדת הנכד במזל טוב

בן לחדב"נ הרב הרב ישראל בידרמן שליט"א

והברכה אחת היא ברוב כבוד ויקר

לרבנית הצדקנית תליט"א אמה של מלכות

יהי רצון מן קדם אבוהון דבשמיא שיזכו אביו ואמו לגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים בדרך רבותינו הקדושים לתפארת המשפחה הרוממה, ויזכה מרן רבינו שליט"א לרוות רוב נחת דקדושה מכל יוצאי חלציו מתוך בריות גופא ונהורא מעליא לאורך ימים ושנות חיים.

לעילוי נשמת
הרה"ח ישראל בהרה"ח אברהם ז"ל
נלב"ע י"ז מנחם אב
נתנדב ע"י בנו - ידידנו הנכבד
הרה"ח אברהם לפקוביץ הי"ו
זכות הפצת מעיינות החסידות תעמוד
לטובת הנשמה

נדבת ידידנו הנכבד
הר"ר יעקב איסר זלס הי"ו
לכבוד שמחת חולדת הבת במזל טוב
יזכו אביה ואמה לגדלה ולחנכה בדרך התורה
והמצוות, וירוו ממנה ומכל יוצ"ח רוב תענוג
ונחת דקדושה